

Viite: OM 7/41/2014, 31.5.2015

LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI EDUSKUNNALLE LAHJONTAA KOSKEVAAN RIKOSOIKEUDELLISEEN YLEISSOPIMUKSEEN TEHDYN VARAUMAN PERUUTTAMISEN HYVÄKSYMISESTÄ JA LAIKSI RIKOSLAIN MUUTTAMISESTA (VAIKUTUSVALLAN VÄÄRINKÄYTÖN KRIMINALISOINTI)

Oikeusministeriön lainvalmisteluosasto on pyytänyt kriminaalipoliittisen osaston lausuntoa otsikossa mainitusta luonnoksesta hallituksen esitykseksi.

Kriminaalipoliittinen osasto on perehtynyt luonnokseen ja siinä tehtyihin ehdotuksiin ja haluaa esittää seuraavat luonnosta koskevat kommentit:

1. Vaikutusvallan väärinkäytön kriminalisointiin liittyvä lakialoite on tärkeä ja kiireellinen, ja ansaitsee siksi kaiken tuen. Kriminalisoinnin tarvetta voisi perustella ei ainoastaan kansainvälisillä velvoitteilla ja asiaan liittyvän varauman poistamisella vaan myös sillä, että kriminalisointi tehostaa korruption vastaista työtä kansallisella tasolla. Kansallisella tasolla esiintyvistä korruptio-ongelmista olisi luonnoksessa voinut puhua yksityiskohtaisemmin, mikä auttaisi lukijaa ymmärtämään miksi vaikutusvallan väärinkäytön kriminalisointi on tarpeen.
2. Luonnoksessa hallituksen esitykseksi todetaan, että vaikutusvallan väärinkäytösrikoksella pyritään suojaamaan julkisen hallinnon päätöksentekoprosessin läpinäkyvyyttä ja puolueettomuutta. Tavoitteena on siis virkamiehiin ja kansanedustajiin kohdistuvan epäasiallisen vaikuttamisen torjuminen ja ehkäiseminen. Kriminaalipoliittinen osasto haluaa kiinnittää huomiota julkisen sektorin yhtiöittämisprosesseihin, jotka ovat tuoneet merkittäviä muutoksia yhteiskunnan varoin rahoitettavaan toimintaan ja sen toimintaympäristöön. Esimerkiksi kuntien tuottamien palvelujen hankinnat ovat yhtiöittämisen myötä siirtyneet yhä laajemmin kuntakonsernien tytäryhtiöille, jotka toimivat osakeyhtiölain puitteissa. Näin ollen vaikuttamisen kohteena ei aina olekaan virkavastuulla toimiva virkamies vaan julkisten varojen käytöstä päättävä yksityisen sektorin toimija. Tämä tulisi ottaa huomioon lakiehdotuksessa.

3. Luonnoksessa keskitytään päätöksentekoon liittyvään epäasialliseen vaikuttamiseen sivuuttaen sen, että epäasiallisen vaikuttamisen riskit ovat yhtä suuret *valmisteluprosessin* aikana. Tämä tulisi ottaa huomioon keskusteluissa vaikuttamisen epäasiallisuudesta ja itse lakiehdotuksessa.
4. Hallituksen esityksen muotoon laaditussa luonnoksessa ehdotetaan, että rikoslain 30 luvun 13 pykälään lisättäisiin maininta siitä, että oikeushenkilön rangaistusvastuuta koskevia säännöksiä sovellettaisiin myös törkeään kirjanpitorikokseen. Myös tältä osin kriminaalipoliittinen osasto pitää esitystä kannatettava.

Osastopäällikkö, ylijohdaja

Arto Kujala